

FIL-PRIM'AWLA TAL-QORTI ĊIVILI

IMHALLEF

ONOR. GRAZIO MERCIECA LL.D.

ILLUM, 28 ta' Settembru 2023

Rikors Nru. 780/2011 GM

Antoinette Debono K.I. 1021246M

vs

Mario Vella K.I. 716454M

Il-Qorti,

Rat ir-Rikors Ġuramentat ta' Antoinette Debono li permezz tiegħu wara li ppremettiet illi :

1. Fil-ħamsa ta' April tas-sena elfejn u għaxra (05.04.2010) mietet Maria Concetta sive Connie Vella K.I. 462249M, oħt l-attribi Antoinette Debono u mart il-konvenut Mario Vella. Kopja taċ-ċertifikat tal-mewt hija annessa bħala dokument 'A'.
2. Is-suċċessjoni ta' Maria Concetta sive Connie Vella hija regolata mill-aħħar testament tagħha datat is-sbatax ta' Marzu tas-sena elfejn u għaxra (17.03.2010). Kopja tar-riċerki testamentarji fir-Registru Pubbliku annessa bħala dokument 'B'. Kopja tar-riċerki testamentarji fil-Qorti Ċivili, Sezzjoni ta' Ġurisdizzjoni Volontarja annessa bħala dokument 'C'. Kopja tal-estratt skont il-liġi tat-testment hija annessa bħala dokument 'D'.

3. It-tmien artikolu tat-testment jahtar lill-konvenut Mario Vella bħala eredi universali tal-ġid kollu tat-testatriċi Maria Concetta sive Connie Vella.
4. It-testatriċi ħalliet, kif jirriżulta mis-seba' artikolu tat-testment, legat in piena proprjeta' lil oħtha l-attriċi s-somma ta' ħdax-il elf ewro (€11,000).
5. Il-konvenut, interpellat diversi drabi sabiex jeffettwa tali ħlas flimkien mal-imġax skont il-liġi, baqa' inadempjenti, dana anki minkejja l-fatt illi ġie notifikat b'ittra uffiċjali datata it-tnejn ta' Frar tas-sena elfejn u ħdax (02.02.2011), kif ukoll intbagħtulu numru ta' ittri legali, kemm qabel kif ukoll wara l-istess ittra uffiċjali. Kopja legali tal-ittra uffiċjali hija annessa bħala dokument 'E'.
6. Il-konvenut approprja ruħu bla ebda permess ukoll minn diversi dehbijiet u oġġetti prezzjużi mill-fond fejn jirresjedu l-kontendenti, numru sbatax (17), Triq Francesco Saverio Caruana, Birkirkara, dana mingħajr il-kunsens tal-attriċi.
7. Minkejja diversi interpellazzjonijiet, anki permezz tal-ittri legali kif ukoll tal-ittra uffiċjali fuq imsemmija, kif ukoll talbiet verbali fl-istess sens, dawn l-oġġetti ma ġewx ritornati.
8. Tali oġġetti ittieħdu mill-konvenut bi ksur tal-liġi u in mala fide billi dan kien jaf illi l-oġġetti huma tal-attriċi.
9. Għalhekk il-konvenut, bħala pussessur in mala fide, għandu jrodd u jirritorna lill-attriċi fil-fond numru sbatax (17) Triq Francesco Saverio Caruana, Birkirkara, fi żmien qasir u perentorju, id-dehbijiet u l-oġġetti prezzjużi kollha li għadhom f'idejh, kif irid is-subartikolu 556(1) tal-Kap XVI.
10. Barra minn hekk, jekk hemm xi ħwejjegħ illi l-konvenut, minn rajh jew bi ħtija tiegħu, ma baqax iżomm f'idejh, huwa għandu jrodd lill-attriċi l-qligħ li għamel meta ddispona minn dawn il-ħwejjegħ, jew iħallas lill-attriċi daqskemm jiswew dawk il-ħwejjegħ fiż-żmien tal-kawża jew fiż-żmien meta l-attriċi ma baqgħetx iżzommhom, skont liema jkun l-akbar, flimkien mal-imġax legali, kif irid is-subartikolu 556(2) tal-Kodiċi Ċivili.
11. Inoltre l-konvenut, bħala pussessur in mala fide, għandu jwieġeb għall-ħsarat kollha li ġraw b'għemilu jew b'accident fid-dehbijiet u oġġetti prezzjużi msemmija, u għandhom jiġu likwidati tali ħsarat, u l-konvenut għandu jiġi kkundannat iħallas lill-attriċi d-danni u l-ħsarat hekk likwidati, flimkien mal-imġax legali.
12. Bejn il-ħamsa ta' April tas-sena elfejn u għaxra (05.04.2010) u t-tmienja ta' Diċembru, elfejn u għaxra (08.12.2010), l-attriċi irrendiet diversi servigi a beneficiċċju tal-konvenut, kif ukoll b'konnessjoni mal-fond fejn il-kontendenti jirrisjedu, inkluż, fost affarijiet oħra, it-tindif tal-istess fond, hasil ta' ħwejjegħ, tisjir u xiri ta' groceries u effetti oħra, dawn is-servigi f'ammont ta' mhux inqas minn sittax-il ewro u tletin ċenteżmu (€16.30) kuljum, illi b'kollox, iwasslu għas-somma ta' erbat elef u tlieta u erbgħin

ewro u disgħa u sebgħin ċenteżmu (€4,043.79). Minn dawn il-konvenut hallas sa issa biss is-somma ta' disa' mija u erbghin ewro (€940.00), għalhekk il-konvenut għadu jrid iħallas dak l-ammont illi dina l-Onorabbli Qorti sejra tillikwida illi għadu dovut għal tali perjodu.

13 Mid-disgħa ta' Diċembru tas-sena elfejn u għaxra (09.12.2010), 'il quddiem, l-attriċi kompliet tirrendi servigi lill-konvenut, imma mill-konvenut ma sar ebda ħlas.

14. Għalhekk huwa opportun li jiġi minn dina l-Onorabbli Qorti likwidat ukoll l-ammont li għandu jithallas mill-konvenut lill-attriċi għal kull jum li jgħaddi mid-disgħa ta' Diċembru tas-sena elfejn u għaxra (09.12.2010) 'il quddiem.

15. L-attriċi inkorriet ukoll spejjeż b'konsegwenza ta' tali servigi;

16. Il-konvenut, interpellat diversi drabi u anki permezz ta' 'l fuq imsemmija ittra uffiċjali apparti numru ta' ittri legali, baqa' ma ħallasx għas-servigi mogħtija lilu u għall-ispejjeż inkorsi.

Talbet lil din il-Qorti sabiex :

1. Tiddikjara illi Maria Concetta sive Connie Vella ħalliet legat lill-attriċi in piena proprjeta' lil oħtha l-attriċi s-somma ta' ħdax-il elf ewro (€11,000);

2. Tordna lill-konvenut sabiex jimmetti fil-pussess ossia jħallas lill-attriċi l-legat imsemmi fl-ewwel talba ossia s-somma ta' ħdax-il elf ewro (€11,000) flimkien mal-imgħax skont il-liġi;

3. Tgħid illi diversi dehbijiet u oġġetti prezzjużi meħudin mill-fond fejn jirresjedu l-kontendenti, numru sbatax (17), Triq Francesco Saverio Cauruna, Birkirkara, ittieħdu mill-konvenut bi ksur tal-liġi u in mala fide billi dan kien jaf illi l-oġġetti proprjeta' tal-attriċi;

4. Tikkundanna lill-konvenut, bħala pussessur in mala fide, sabiex irodd lill-attriċi, u jirritorna fil-fond numru sbatax (17) Triq Francesco Saverio Caruana fi żmien qasir u perentorju, id-dehbijiet u l-oġġetti prezzjużi kollha li għadhom f'idejh, kif irid is-subartikolu 556(1) tal-Kap XVI;

5. Tikkundanna lill-konvenut, jekk hemm xi ħwejjegħ illi dan, minn rajh jew bi ħtija tiegħu, ma baqax iżomm f'idejh, illi jrodd lill-attriċi l-qligħ li għamel meta ddispona minn dawn il-ħwejjegħ, jew iħallas lill-attriċi daqskemm jiswew dawk il-ħwejjegħ fiż-żmien tal-kawża jew fiż-żmien meta l-attriċi ma baqgħetx iżzommhom, skont liema jkun l-akbar, flimkien mal-imgħax legali, kif irid is-subartikolu 556(2) tal-Kodiċi Ċivili;

6. Tgħid illi l-konvenut, bħala pussessor in mala fide, għandu jwieġeb għall-ħsarat kollha li graw b'għemilu jew b'accident fid-dehbijiet u oġġetti prezzjużi msemmija;
7. Tillikwida l-ħsarat li ssir referenza għalihom fit-talba preċedenti;
8. Tikkundanna lill-konvenut iħallas lill-attriċi d-danni u l-ħsarat hekk likwidati, flimkien mal-imgħax legali;
9. Tiddikjara illi l-attriċi pprestat u rrendiet servigi lill-konvenut kif ukoll inkorriet spejjeż konsegwenza ta' tali servigi reżi mill-ħamsa ta' April tas-sena elfejn u għaxra (05.04.2010) 'il quddiem;
10. Tillikwida l-kumpens dovut għall-istess servigi reżi u pprestat lill-konvenut, kif ukoll kumpens għall-ispejjeż illi l-attriċi inkorriet konsegwenza ta' tali servigi;
11. Tikkundanna lill-konvenut iħallas lill-attriċi dak il-kumpens li jiġi hekk likwidat għas-servigi reżi u pprestat, kif ukoll għall-ispejjeż inkorsi, flimkien mal-imgħax skont il-liġi.

Rat ir-Risposta Ġuramentata ta' Mario Vella li permezz tagħha eċċepixxa illi :

1. Fl-ewwel lok, l-esponenti umilment jirrileva illi m'hemm l-ebda kontestazzjoni fir-rigward tal-ewwel, it-tieni u t-tielet premessa kontenuti fir-rikors ġuramentat tar-rikorrenti. L-esponenti pero' jirrileva illi dawn it-tliet kawżali setgħu faċilment ikunu inklużi f'waħda u ma kien hemm hteġa li jkun hemm tliet premessi. Inltre l-ewwel talba tar-rikorrenti hija għal kollox irrita u dan għaliex it-testment ta' mart l-intimat huwa ċar. Huwa evidenti illi kemm it-tliet premessi u aktar u aktart l-ewwel talba saru biss biex jiżdied l-ispejjeż.
2. Apparti dawn l-ewwel tliet premessi, il-bqija tal-allegazzjonijiet tar-rikorrenti huma nveritiera u għandhom jiġu miċħuda stante illi huma żbaljati fil-fatt u fil-liġi, bl-ispejjeż kontra l-istess rikorrenti.
3. L-esponenti qatt ma ċaħhad lir-rikorrenti mid-deheb imħolli lilha minn martu Maria Concetta sive Connie Vella permezz tas-sitt artikolu tat-testment datat sbatax (17) ta' Marzu elfejn u għaxra (2010), kif qiegħda tallega illi huwa għamel. Fil-fatt id-dehbijiet u l-oġġetti prezzjużi msemmija mir-rikorrenti fir-rikors ġuramentat tagħha ġew depożitati mill-esponenti taħt 'safe keeping' peress illi dawn id-dehbijiet u oġġetti prezzjużi ma kienux imsakkrin fir-residenza tiegħu u għalhekk l-esponenti hass illi kellhom jitpogġew f'post aktar sikur pendent d-diviżjoni, u b'hekk l-esponenti aġġixxa bħala 'bonus pater familias' u żgur mhux b'mala fede.

4. F'dan ir-rigward, l-esponenti kemm-il darba informa lir-rikorrenti illi d-dehbijiet u l-oġġetti prezzjużi li kien hemm fid-dar fejn jirrisjedu l-kontendenti jinsabu depożitati f'post sikur, u interpellaha u talabha kemm-il darba sabiex imorru flimkien u jaqsmu d-deheb illi huwa kien poġġa taħt safe keeping biex b'hekk l-esponenti jieħu dak li huwa tiegħu skont l-Artikolu 5 tal-imsemmi testment, u r-rikorrenti tieħu dak li huwa tagħha skont l-Artikolu 6 tal-istess testment. Nonostante dan, ir-rikorrenti, għall-motivi ulterjuri b' hażen, qatt ma marret għall-appuntament biex dan isir, u dan mingħajr raġuni valida iżda minflok għażlet li tiftaħ dina l-kawża kontra l-esponenti, avvolja taf illi l-esponenti qatt ma kellu l-ebda ntenzjoni li jcaħhadha mid-deheb illi huwa tagħha skont l-imsemmi testament.

5. Għalhekk l-esponenti jicħad illi huwa iddispona mill-ħwejjeġ tar-rikorrenti u jinnega li graw xi ħsarat f'dawn l-oġġetti, u dina hija biss allegazzjoni bla bażi li saret b'hażen, stante illi, kif diġa' ntqal, dawn jinsabu depożitati taħt safe keeping, kif taf sewwa l-esponenti. Fuq kollox jekk hemm xi ħsarat dawn, jekk jeżistu ma sarux tort tal-esponenti;

6. Għalkemm huwa minnu illi r-rikorrenti thalliet legat ta' ħdax-il elf ewro (€11,000), mhuxwix assolutament minnu illi l-esponenti huwa inadempjenti fil-ħlas ta' dan il-legat. Dan għaliex, kif kienet diġa' giet mgħarrfa r-rikorrenti dawn il-flus kienu ġew iddepożitati f'kont intestat lil mart ir-rikorrenti unikament sabiex tiġi aġġevolata r-rikorrenti, kif fuq kollox ben tajjeb l-isess rikorrenti. Iżda issa nsiet dan kollu. Inltre dawn il-flus ma setgħux jingiebu minħabba li kienu għall-perjodu friżati wara l-mewt ta' mart l-esponenti u għalhekk ma setgħux u jiġu rilaxxati. A kuntrarju ta' dak allegat mir-rikorrenti, l-esponenti, tramite ittri mibgħuta mill-konsulent legali tiegħu, għarraf lir-rikorrenti illi huwa kien dejjem suppost illi jgħaddilha l-ammont imsemmi bl-imgħax bankarju kollu, u allura ma kien hemm l-ebda ħtieġa illi ssir din il-kawża. Inltre għar-rigward tat-talba għall-imgħax qiegħda tiġi kontestata proprju għaliex dina ma hijiex transazzjoni kummerċjali iżda waħda ġurament ta' natura personali u familjari;

7. Għar-rigward tas-serviġi illi r-rikorrenti allegat li ġew reżi minnha lill-esponenti, l-esponenti umilment jissottometti illi din l-allegazzjoni hija kompletament fittizja stante illi fl-ewwel lok huwa jagħmel dak it-tindif u x-xogħlijiet l-oħra meħtieġa fid-dar, u dan oltre li jhallas is-servizzi kollha mingħajr mar-rikorrenti qatt ikkontribwixxiet xi parti minnhom, għajr għal darba waħda biss fejn hija s-servizzi kienu thallsu miż-żewġ kontendenti. Fittieni lok, sakemm ir-rikorrenti kienet tagħmel xi xogħol fid-dar l-esponenti kien iħallas lir-rikorrenti sittin Euro (€60) kull ħmistax, liema ħlas dejjem sar u qatt ma ġie rrifjutat mir-rikorrenti, u għalhekk ma tistax issa tippretendi li tithallas ammont ħafna aktar oġġla minn dak aċċettat mill-istess rikorrenti u dan mingħajr ebda riżerva u bi ftehim mal-esponenti, speċjalment in vista tal-fatt illi hija, akuntrarju ta' dak allegat fir-rikors ġuramentat tagħha, hija ma komplietx tirrorrendi serviġi.

8 Ghalkemm ir-rikorreti takkuża l-esponenti b'mala fede, il-mala fede ġejja min-naħa tagħha għaliex hi qed tagħmel minn kollox sabiex l-esponenti ma jkomplix jeżerċita d-drittijiet fuq il-proprjeta' sħiħa jġigifieri 17, Triq F.S. Caruana B'Kara kif mħollija lillu minn martu fit-testment li abbażi tagħha r-rikorreti intavolat dina l-kawża.

9 Għalhekk l-azzjoni attriċi hija intempestiva, irritwali, frivola u vessatroja u dan anke fid-dawl tal-fatt li r-rikorreti, tramite l-avukat tagħha, talbet u nġhatat skrittura ta' transazzjoni biex ssir ftehim iżda minflok hija fethet il-kawża odjerna u għandha tiġi miċhuda bl-ispejjeż kollha kontra l-istess rikorreti.

Rat il-Kontro-Talba ta' Mario Vella li permezz tagħha wara li ppremetta illi:

1. L-intimat rikovenut qiegħed jipprevalixxi ruħu mid-dritt għar-rikonvenzjoni b'kontra talba kontenut fl-Artiklu 396 tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta.
2. Il-kontendenti huma ko-proprjetarji taf-fond 17, Triq Francesco Saverio Caruana, B'kara, skont it-testment ta' Maria Concetta sive Connie Vella, li tiġi mart l-esponenti u oħt l-intimata, tas-sbatax (17) ta' Marzu elfejn u għaxra (17/03/2010), b'dan illi l-esponenti rikonvenjenti jgawdi mid-dritt ta' użu u użufrutt tal-intier ta' dan il-fond, bl-għamara u bl-attrezzaturi kollha ta' go fiha b'titolu ta' prelegat, u dan skont it-tieni artikolu tal-istess testment. (hawn anness u mmarkat bħala 'MV2').
3. L-kontendenti jirrisjedu flimkien fil-fond hawn fuq imsemmi.
4. Ghalkemm anke r-rikorreti rikonvenuta tagħmel użu mis-servizzi kollha illi hemm fid-dar, hija ma tikkontribwixxix fil-ħlas tagħhom, u huwa l-esponenti rikonvenjenti illi s'issa dejjem ħallas għal dawn is-servizzi, nonostante illi r-rikorreti rikonvenuta ġiet diversi drabi mitluba sabiex tħallas is-sehem tagħha minn dan is-servizzi u l-kirjiet relattivi, u minkejja li dawn is-servizzi jagħmlu aktar użu minnhom l-istess rikorreti rikonvenuta u l-mistednin tagħha milli l-istess esponenti rikonvenjenti iżda b'ħażen u malizja dejjem irrifjutat li tagħmel xi ħlas.
5. Barra minn hekk r-rikorreti rikonvenuta tagħmel użu mill-appliances u għamara illi hemm ġewwa d-dar, u dan mingħajr ma tħallas l-ebda somma bħala kumpens lill-esponenti rikonvenjenti, u anzi hija timpeditu milli jużahom, nonostante l-fatt illi dawn l-appliances huma kollha proprjeta' tal-istess esponenti rikonvenjenti, bħala l-uniku eredi ta' Maria Concetta sive Connie Vella.
6. Għalhekk l-esponenti rikonvenjenti huwa dovut mir-rikorreti rikonvenuta s-somma ta' għaxart elef ewro (€10,000), jew somom verjuri, rappreżentanti s-

sehem tagħha għas-servizzi illi hemm fid-dar u l-kirjiet relattivi u l-użu tal-appliances u l-għamara li hemm għewwa d-dar.

7. Meta mart l-esponenti rikonvenjenti kienet għadha ħajja, r-rikorrenti rikonvenuta kienet marret magħha biex tiġi ordnata gallerija għall-fond hawn fuq imsemmi mil-liema gallerija hija għandha sehem ta' nofs indiviż u tintuża u titgawda primarjament mir-rikorrenti rikonvenuta, u għalhekk m'għandux ikun l-esponenti rikonvenjenti waħdu illi jagħmel tajjeb għall-ħlas ta' dina l-gallerija. Għalhekk ir-rikorrenti rikonvenuta għandha thallas lill-esponenti rikonvenjenti s-somma ta' elf u erba' mitt ewro (€1.400), jew somom verjuri rappreżentanti spejjeż konnessi ma' din il-gallerija.

8 Inolte, r-rikorrenti rikonvenuta qiegħdha żżomm fil-pussess tagħha 'laptop' lal-mara tal-esponenti, liema 'laptop' huwa proprjeta' unikament tal-esponenti rikonvenjenti, stante illi huwa l-eredi tal-imsemmija Connie Vella, u dan skont it-tmien (8) Artikolu tal-imsemmi testment. Għalhekk, finnuqqas illi hija ma tirritornax unikament fil-pusses ta' dan il-laptop lill-esponenti rikonvenjenti, ir-rikorrenti rikonvenuta għandha thallas lill-esponenti is-somma ta' sitt mitt ewro (€600), jew somom verjuri, rappreżentanti l-valur tal-laptop.

6. Nonostante li r-rikorrenti rikonvenuta giet diversi drabi interpellata sabiex tersaq għall-ħlasijiet hawn fuq imsemmija, hija baqgħet inadempjenti mingħajr raġuni valida fil-liġi, tant illi lanqas biss indenjat ruħha tirrispondi l-ittra tal-esponenti rikonvenjenti. Inolte kemm-il darba l-esponenti rikonvenjenti talabha tirritorna l-laptop u ħlas għall-użu tal-appliances u l-għamara u sabiex jużahom hu iżda hija dejjem rrifjutat u għalhekk l-esponent rikonvenjenti ma kellu l-ebda għażla oħra ħlief li jintavola din il-kontro talba.

Talab lil din il-Qorti sabiex:

1. Tiddikjara lir-rikorrenti rikonvenuta responsabbli ta' mhux anqas minn nofs il-ħlas tas-servizzi u l-kirjiet relattivi illi hemm fil-fond residenzjali tal-kontendenti.
2. Tiddikjara lir-rikorrenti rikonvenuta responsabbli għal ħlas ta' kumpens għall-użu tal-appliances u l-għamara illi hemm fid-dar residenzjali tal-kontendenti.
3. Tordna lir-rikorrenti rikonvenuta thallas lill-esponenti s-somma ta' għaxart elef ewro (€10,00), jew somom verjuri rappreżentanti ammont dovut mir-rikorrenti rikonvenuta għall-użu tas-servizzi u kirjiet relattivi u appliances u għamara illi hemm fid-dar residenzjali tal-kontendenti, jew/u tirritorna fil-pussess unikament tal-istess intimat rikonvenut l-appliances imsemmija;

4. Tordna lir-rikorrenti rikonvenuta responsabbli għall-ħlas ta' mhux anqas minn nofs l-ispejjeż tal-gallerija hawn fuq imsemmija liema sehem jammonta għas-somma ta' elf u erba' mitt ewro (1,400) u tordna lill-istess rikorrenti rikonvenuta thallas l-imsemmija somma, jew somom verjuri.

Rat ir-risposta ġuramentata tal-attriċi għall-kontro-talba tal-konvenut li permezz tagħha eċċepiet illi :

1. Preliminarjament, it-talba rikonvenzjonali tal-konvenut ma setgħtex issir u l-konvenut ma għandux jingħata l-jedd illi jissokta b'tali kontrotalba f'din il-kawża għaliex dina mhijiex konnessa mat-talba tal-attriċi peress li mhijiex ġejja mill-istess fatt, jew mill-istess kuntratt jew titolu li minnu ġejjin it-tatbiet tal-attriċi, u lanqas ma huwa l-każ illi l-iskop tal-kontrotalba tal-konvenut huwa li jpaċi l-kreditu mitlub mill-attur - tant huwa hekk li ma intalbet imkien tpaċija mill-konvenut - jew li b' kull mod ieħor tali kontrotalba tista' iġġib fix-xejn l-azzjoni tal-attriċi jew li timpedixxi l-effetti tagħha.
2. Bla preġudizzju għas-suespost, l-ewwel talba tal-konvenut għandha tinčaħad għaliex il-partijiet għandhom servizzi u kirjiet separati u dawk komuni huma jew debitament imħallsin jew adegwatament kumpensati mill-attriċi.
3. Bla preġudizzju għas-suespost, it-tieni talba tal-konvenut għandha tinčaħad għaliex l-appliances u l-għamara li hemm fid-dar tal-kontendenti, parti minnhom huma proprjeta' tal-attriċi biss, u oħrajn huma proprjeta' taż-żewġ partijiet flimkien mal-aħwa Debono l-oħrajn u tal-eredi ta' oħthom Cecilia Abela. L-attriċi għalhekk bħala komproprjetarja tista' tinqeda bil-ħwejjeg li huma proprjeta' komuni diment illi tagħmel hekk skont id-destinazzjoni tal-oġġetti kif stabbilita bl-użu u diment illi ma tinqediex bl-oġġetti kontra l-interess tal-komunjoni, jew b'mod li ma jhallix lill-komproprjetarji l-oħra jinqdew biha in komun skont il-jeddijiet tagħhom.
4. Bla preġudizzju għas-suespost, it-tielet talba tal-konvenut għandha tinčaħad għaliex xejn ma huwa dovut mill-attriċi lill-konvenut. L-attriċi għandha dritt tuża l-appliances u l-għamara in kwantu komproprjetarja ta' ħafna mill-oġġetti fid-dar u għalhekk ma għandha thallas xejn dwarhom lill-konvenut kif ukoll ma għandha tirritorna xejn lill-konvenut għaliex għandha id-dritt għall-pussess ta' tali oġġetti u lill-konvenut ma hija qiegħda ċċaħħdu minn ebda pussess. Ċerti servizzi u kirjiet huma mħallsin mill-attriċi biss filwaqt li sehemha għall-bqija jinsab paċjut mas-serviġi u x-xirjiet li jsiru għall-konvenut.
5. Bla preġudizzju għas-suespost, ir-raba' talba tal-konvenut għandha tinčaħad għaliex l-attriċi ma għandha ebda laptop proprjeta' tal-konvenut u tali allegazzjoni hija kompletament fittizja. Għalhekk xejn ma huwa dovut lilu f'dan ir-rigward, u m'hemm xejn li għandu jiġi ritornat lill-konvenut.

6 Bla preġudizzju għas-suespost, il-ħames talba tal-konvenut għandha tinčaħad. għaliex l-attriċi ma ordnat ebda gallarija u fuq kollox ma giet installata ebda gallarija fil-fond residenza tal-partijiet. Għalhekk xejn ma huwa dovut lilu f'dan ir-rigward.

Rat l-atti tal-kawża.

Rat l-atti tal-proċess ta' Rikors Ġuramentat Numru 526/2012 allegat ma' dan il-proċess.¹

Rat is-sentenza tagħha tat-30 ta' Mejju 2019 li permezz tagħha ċaħdet l-ewwel eċċezzjoni għall-kontrotalba tal-konvenut.

Rat in-noti ta' sottomissjonijiet tal-partijiet.

Ikkunsidrat:

Qabel jiġu ttrattati l-fatti konnessi direttament mat-talbiet u kontro-talbiet ta' din il-kawża, tajjeb jiġu ppreċiżati ċerti ċirkostanzi li huma r-retroxena tagħhom u jgħinu biex it-tilwimiet bejn il-partijiet jinftiehm u jipprova fil-vera perspettiva tagħhom.

L-attriċi Antoinette u oħtha Connie akkwistaw il-post 17 Triq Francesco Saverio Caruana, Birkirkara, parti mill-wirt tal-ġenituri u parti mix-xiri ta' l-ishma ta' ħuthom biex b'hekk kellhom nofs indiviż kull wieħed.

Kienet joqgħodu fl-imsemmi fond li trabbew fih. Antoinette qatt ma kellha mpjegata u kienet tiegħu ħsieb il-bżonnijiet tad-dar. Connie kienet impjegata. Fil-1995 Connie żżewġet lill-konvenut, Mario Vella u marru

¹ Ara fol 237.

joqgħodu fl-istess dar bil-kunsens ta' Antoinette. Ma kellhomx ulied, anke għaliex Connie kienet iżżewġet kbira.

B'testment *unica charta* tas-17 ta' Marzu 2010, Connie:

(1) ħalliet b'legat/prelegat:

(i) total ta' 2/6 indiviż tal-post intier li xi hutha u xi neputijiet, 1/6 indiviż lil żewġha.

(ii) l-użu u l-użufrutt tal-post intier lil żewġha (konxja li kien legato di cosa altrui).

(iii) l-oġġetti tad-deheb u haġa prezzjuż appartenenti lill-komunjoni tal-akkwisti lil żewġha.

(iv) l-oġġetti tad-deheb u haġa prezzjuż provenjenti mill-wirt tal-familja tagħha lil Antoinette. Dan kellu jittiehed immedjatament wara mewtha.

(v) €11,000 lil Antoinette.

(2) ħatret lil żewġha uniku werriet tagħha.

Connie mietet fil-5 t'April 2010.

L-aħwa u n-neputijiet imsemmija fetħu kawża kontra Mario (Rik. Ġur. 1288/2010) biex jiġu mmessi fil-pussess tal-imsemmi legat. Il-Prim'Awla laqgħet it-talba fis-6 t'Ottubru 2011. Sar kuntratt tal-immissjoni fil-pussess fil-15 ta' Novembru 2011.

Fil-11.08.2011 Antoinette fetħet din il-kawża kontra Mario (Rik. Ġur. 780/2011) li permezz tagħha qiegħdha titlob (i) il-hlas ta' legat ta'

€11,000; (ii) ritorn tal-oġġetti tad-deheb li kkapparra Mario u (iii) hlas ta' servigi mill-05.04.2010 'il quddiem. Mario talab in via ta' rikonvenzjoni (i) hlas ta' nofs is-servizzi tal-fond (ii u iii) €10,000 kumpens għall-użu ta' appliances u għamara (iv) €600 għal laptop u (v) €1,400 għal nofs il-gallerija. Talbiet (iv) u (v) ġew irtirati waqt il-kawża.

Sadanittant kemm Antoinette kif ukoll Mario baqgħu jgħixu fl-istess dar. Antoinette ma kellhiex wisq pjaċir bil-konvenut ġewwa d-dar fejn dejjem għexet tant li fethitlu kawża biex tippruva toħorgu minnha. Għal dan l-iskop, fil-25.05.2012, l-aħwa u n-neputijiet, flimkien ma' Antoinette, fethu kawża oħra (Rik. Ġur. 526/12) kontro Mario. B'danakollu, il-Qorti tal-Appell, b'sentenza tat-12.07.2019 iddikjarat lil Mario użufruttwarju tad-dar intiera.

Hemm korrispondenza sħiħa bejn il-partijiet u l-avukati tagħhom li permezz tagħha Mario jistqarr li lest li jikkunsinna d-deheb u l-legat ta' flus. B'danakollu, din il-wegħda qatt ma twettqet, lanqas waqt il-kawża. Mario jsostni li għall-bidu ma setax jagħmel hekk billi minhabba l-kawża 526/12 ma setax ikun ċert jekk it-testment kienx sejjer jiġi mwaqqa' – u allura miegħu l-legati. Dik il-kawża pero` m'attakkatx il-validita` tat-testment.

Imbagħad, b'riferenza għal-legat tal-flus, isostni li l-flus kienu ffrizati fil-bank wara l-mewt ta' martu. U wara li kien hemm is-sekwestru kontrih minn Antoinette. Il-Qorti xejn ma ssib dawn l-argumenti kredibbli. Fi kwalunkwe żmien Mario seta' faċilment hallas il-legat u jitwaqqa' s-sekwestru. Il-prokrastinazzjoni da parti ta' Mario tidher ukoll mill-kawża li kellha ssir mil-legatarji l-oħrajn (mhux l-attriċi) (Rik. Ġur. 1288/2010) għall-immissjoni fil-pussess. Imbagħad inqas u inqas għandu kredibilita`

meta għamel kontro-talba għal somma kwazi daqs dik tal-legat (flimkien ma' sekwestru) mingħajr ma huwa suffragat bi provi ċari għall-pretensjoni tiegħu (kif sejjer jiġi spjegat) bl-iskop evidenti biex ipattiha lill-attriċi talli talbet il-legat.

L-imghax, skont Art. 727 tal-Kodiċi Ċivili, jgħaddi minn meta tiġi pprezentata ittra ufficjali, f'dan il-każ it-2 ta' Frar 2011.²

Dwar l-oġġetti tad-deheb, Mario qal li neħhihom mill-kamra tiegħu għaliex beża' li jinsterqu minn mistidnin tal-attriċi. Apparti li l-attriċi ċaħdet li jkollha l-mistidnin deħlin u heġgin mid-dar, din ir-raġuni hija nsult lejn l-intelligenza tal-Qorti. Anke jekk dan kien veru, l-konvenut ma kellu jkollu l-ebda diffikulta` - jekk tassew ried iwettaq ir-rieda ta' martu – li jifred l-oġġetti tad-deheb li kienu ngħataw b'legat lill-attriċi mid-deheb l-ieħor, jikkunsinahlha, u d-deheb l-ieħor jaħbiñ fejn irid. Huwa minnu li wara ħafna kawteli u prokrastinazzjoni, il-konvenut stieden lill-attriċi tmur għand in-Nutar Joseph Tabone biex issir lista tad-deheb (u mhux biex jinqasam) u din irrifjutat. B'danakollu, l-konvenut unilateralment heba d-deheb, u, mistoqsi fejn kien, ta diversi twegibiet, bejn li ma kienx affari tal-attriċi fejn kien, bejn li kien l-HSBC (meta dan m'għadux iżomm oġġetti tad-deheb) u bejn li kien għand in-Nutar Joseph Tabone. Anke jekk talbilhaqq l-attriċi jew il-mandatarji tagħha rrijfutaw li jmorru għand in-Nutar Tabone, xorta waħda jibqa' l-fatt li l-oġġetti tad-deheb u ħaġar prezzjuż l-attur baqa' jirrifjuta jgħid fejn qiegħed saħansitra meta kien qiegħed in kontro-eżami bil-gurament waqt il-kawża. Lanqas iddepożitahom fir-Registru tal-Qorti. Diffiċli wiehed jikkonċepixxi mala fede iktar lampanti minn din.

² Fol. 17.

L-attriċi, fl-affidavit tagħha, mhux kontradetta, xehdet li l-oġġetti tad-deheb tal-familja tagħha kienu jikkonsistu f'*wristwatch* tad-deheb bil-batterija li kienet tilbes ommha, ċurkett tal-għerusija bid-djamanti u ċurkett tat-tieg, ukoll t'ommha, u "jidhrilha" li kien hemm ċurkett *turquoise* tad-deheb abjad.³

Il-Qorti ma nġhatatx stima ta' dawn l-oġġetti. Billi qegħdin fil-pussess tal-konvenut li qiegħed jirrifjuta li jikkunsinnahom lill-attriċi, il-piż tal-prova tal-valur tagħhom jistrieħ fuqu. Il-Qorti m'għandhiex triq oħra hlief li tillikwida *arbitrio boni viri* l-valur ta' dan l-oġġetti fis-somma ta' €6,000.

Imiss il-kwistjoni dwar is-serviġi. Jirriżulta li malli mietet oħtha, l-attriċi riedet tiġi kkumpensata tas-serviġi li kienet tirrendi lill-konvenut mid-data tal-mewt t'oħtha fil-5 t'April 2010 sakemm waqfet tippresta dawn is-serviġi fid-9 ta' Diċembru 2010. F'dan il-perjodu kienet tixtri l-prodotti tat-tindif tad-dar u tal-ikel minn butha, taħsillu l-ħwejjeġ, taħsillu l-kamra tas-sodda u l-kamra tal-banju, taħsel il-bqija tad-dar, u ssajjarlu darba kuljum. L-attriċi tippretendi €3 kuljum għal wara dan il-perjodu iżda dwar dan ma jirriżultax lill-Qorti xi kontribut li jisthoqqlu kumpens. Dwar il-perjodu April-Diċembru 2010, l-attriċi tippretendi €16.30 (Lm7) kuljum, li jammontaw għal €4,042.40. fil-fatt ingħatat €940 – għall-ewwel €50 imbagħad €60 kull ħmistax li bihom kienet tagħmel ix-xirja u lanqas għal din ma kienu jservu. L-attur jgħid li la aċċettat dawn, ma tistax tippretendi iktar. Imma ma jirriżultawx li dawn kienu kumpens għal serviġi - kienu kumpens għal parti mill-ispiza tax-xirja. Barra minn hekk, hija (anke bl-assistenza tal-mandatarji tagħha) f'dan il-perjodu stess ipprotestat diversi drabi dwar dan il-fatt u għalhekk

³ Para. 14 tal-affidavit tal-attriċi, a fol. 57.

żgur li ma kien hemm l-ebda aċċettazzjoni da parti tagħha. Il-Qorti ssib li għat-tip u intensita` ta' servigi rezi, €10 kuljum huma biżżejjed u ċjoe` €10 x 8 xhur x 30 jum (medji) = €2,400. Il-Qorti mhix sejra tnaqqas €940 li ngħatat għax dawn kienu jirrapreżentaw parti mill-ispejjeż li għamlet l-attriċi, kif ġja` spjegat.

Il-Qorti taqbel mat-tabella a fol 529-530 imnejn jirriżulta li l-attriċi għandha tħallas €1,167.50 sehemha mill-kontijiet tad-dawl u l-ilma għall-perjodu bejn 27.07/2010 u 27.01.2022.

Kull parti għandha s-servizzi ta' telefon u televiżjoni għal rasha; baqa' komuni s-servizz tad-dawl u ilma.

Rigward l-użu tal-appliances u għamara, jirriżulta li bejn wiehed u iehor kulhadd qiegħed juża' tiegħu u għalhekk m'hemm l-ebda kumpens f'dan ir-rigward mill-attriċi.

Decide

Għal dawn il-motivi, l-Qorti taqta' u tiddeċiedi l-kawża billi:

- (1) Tilqa' l-eċċezzjonijiet tal-konvenut safejn dawn huma kompatibbli ma' din is-sentenza.
- (2) Tilqa' l-ewwel talba tal-attriċi billi tiddikjara illi oħtha Maria Concetta sive Connie Vella ħallitilha legat ta' €11,000.

(3) Tilqa' t-tieni talba tal-attriċi billi tordna lill-konvenut iħallasha minnufih dan il-legat flimkien mal-imghax skont il-liġi mit-2 ta' Frar 2011 sad-data tal-ħlas effettiv.

(4) Tilqa' t-tielet talba tal-attriċi billi tiddikjara illi l-konvenut bi ksur tal-liġi u in mala fede nehha diversi dehbijiet u oġġetti prezzjuzi proprjeta' tal-attriċi mill-fond fejn joqgħodu l-kontendenti, numru 17 Triq Francesco Saverio Caruana, Birkirkara.

(5) Tilqa' r-raba' talba tal-attriċi billi tikkundanna lill-konvenut, irodd lill-attriċi l-istess oġġetti fi stat intatt fi żmien xahar mid-data ta' din is-sentenza.

(6) Tilqa' l-ħames, is-sitt, is-seba' u t-tmien talbiet fis-sens illi finnuqqas li jottempera ruħu mar-raba' talba a sodisfazzjon tal-attriċi tordna lill-konvenut iħallas lill-attriċi s-somma ta' €6,000 bl-imghax legali mill-11 ta' April 2011 sad-data tal-ħlas effettiv. F'każ li jikkonsenja biss parti mill-oġġetti, il-valur tagħhom jitnaqqas minn din is-somma wara li l-oġġetti rritornati jiġu stmati minn espert li tqabbad din il-Qorti wara li ssirilha talba permezz ta' rikors.

(7) Tilqa' d-disa', l-ghaxar u l-ħdax-il talba attriċi billi tiddikjara illi l-attriċi pprestat u rendiet servigi lill-konvenut mill-5 t'April 2010 sat-9 ta' Diċembru 2010 li qiegħdha tillikwida fis-somma ta' €2,400 u tikkundanna lill-konvenut iħallas l-istess ammont minnufih bl-imghax legali mid-data ta' din is-sentenza sad-data tal-eventwali ħlas effettiv.

(8) Tilqa' l-ewwel kontro-talba tal-konvenut fis-sens biss li l-attriċi għandha tħallsu s-somma ta' €1,167.50 bhala sehemha mill-kontijiet tad-

dawl u ilma bejn 27 ta' Lulju 2010 u 27 ta' Jannar 2022 u tiddikjara li hija għandha tħallas nofs il-kontijiet tad-dawl u tal-ilma mit-28 ta' Jannar 2022 'il quddiem.

(9) Tiċhad it-tieni u t-tielet kontro-talba tal-konvenut.

(10) Tastjeni milli tiegħu konjizzjoni tar-raba' kontro-talba billi l-mertu tagħha gie eżawrit waqt is-smiġħ tal-kawża.

Spejjeż tal-kawża prinċipali a kariku tal-konvenut. Spejjeż tal-kontro-
ċitazzjoni 4/5 għall-konvenut u 1/5 għall-attriċi.

Moqrija.

ONOR. IMĦALLEF
GRAZIO MERCIECA